

עפ"א 45044/11/13 - מערערט, ברטין עוזר נגד משיבה, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 45044-11-13 עוזר נ' מדינת ישראל

לפני	כב' השופטת ארנה לוי
מערערט	ברטין עוזר
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים בתל - אביב יפו מיום 7.10.13 (ב"ש 6121/11, כב' השופט הימן), בגדרה ניתן צו הריסה ללא הרשעה בהתאם לסעיף 212 לחוק התכנון והבניה (להלן: "החוק").
2. הבניה נושא הבקשה היא תוספת בניה בשטח של 22.80 מ"ר בין שני בתים ברחוב ישיבת וולוז'ין 45 בתל - אביב. הבניה מצויה במקרקעין בבעלות המערערט. בהתייחס לבניה זו הוגש כתב אישום כנגד בעלה המנוח של המערערט, יחזקאל עוזר, במסגרת ת.פ. 1108/87 בבית המשפט לעניינים מקומיים בתל - אביב. מר עוזר המנוח הורשע ביום 3.7.88 בעבירה שיוחסה לו בגין בנית התוספת ללא היתר והוא צווה להרוס את הבניה עד יום 3.7.90. הצו לא קיים ובשנת 1995 הוגש כנגד מר עוזר כתב אישום בגין הפרת צו בית המשפט (ת.פ. 822/95). לאחר הגשת כתב האישום נפטר מר עוזר ולכן ביום 23.3.98 בוטל כתב האישום שהוגש כנגדו. הצו לא קיים עד עצם היום הזה ומכאן בקשת המשיבה למתן צו הריסה בהתאם לסעיף 212 לחוק.
3. המבנה נושא הבקשה מושכר על ידי המערערט לצד שלישי והיא עצמה אינה מתגוררת במקום. המשיבה טענה בפני בית משפט קמא כי קיומו של הצו השיפוטי והפסקת ההפרה המתמשכת שלו הם עניינים ציבוריים ראשונים במעלה, הגוברים על פגיעה אפשרית בזכויות המערערט, רעייתו של המנוח. המשיבה הוסיפה וטענה כי ממילא ניתן היה להעמיד את המערערט לדין בגין שימוש בנכס מקרקעין ללא היתר אלא שבהתאם לעקרונ המידתיות בו חבה המשיבה הגשת בקשה לפי סעיף 212 שאינה כרוכה בהכתמה בפלילי היא מתונה יותר.
4. המערערט טענה בפני בית משפט קמא כי מה שנצטווה בעלה המנוח להרוס הוא הרס ואילו הבנייה נושא הבקשה היא בנייה אחרת. עוד טענה המערערט כי המשיבה השלימה עם הבניה וזנחה הטיפול בה לאורך שנים רבות, מה שגיבש אף הבטחה שלטונית לאי אכיפת הדין בקשר לבניה זו.

5. בית משפט קמא דן בטענות הצדדים והחליט לקבל הבקשה. בהתייחס לטענת המערערת כי אין מדובר באותה הבניה נושא הצו, קבע בית משפט קמא כי השוואה בין התרשים שתיאר את הבניה המקורית ובין התרשים שצורף לבקשה מלמדת כי מדובר באותה הבניה ממש, הן מבחינת מתארה החיצוני, הן מבחינת המידות והן מבחינת המיקום הפיסי. התרשים שנערך לצורך הבקשה נערך לאחר בדיקת מהנדס מטעם המשיבה את המצב בשטח, כאשר בבדיקה זו נמצא כי אין שינוי לעומת התרשים אשר תיאר את הבניה לגביה ניתן צו בית המשפט. בית משפט קמא הוסיף כי גם מתצלומי אוויר שהוגשו על ידי המשיבה עולה מסקנה דומה. ממצאים אלו לא עלה בידי המערערת לסתור, כך קבע בית משפט קמא. מתצלומי האוויר עלה כי הבניה בוצעה במועד כלשהו בין השנים 1986 - 1995 ומדובר באותה הבניה נושא הבקשה. בית משפט קמא דן בתצהירים שהוגשו מטעם המערערת וקבע כי לא ניתן לתת להם משקל. מעבר לכך שהמצהירים לא התייצבו לעדות, לא ניתן ללמוד מהם על פרטי ומאפייני הבניה. גם מתצלומי האוויר שצרפה המערערת לא ניתן ללמוד דבר ומעדות בנה של המערערת לא עולה התייחסות למבנה נושא הבקשה. לאחר ניתוח כלל הראיות קבע בית משפט קמא כי המבנה הקיים כיום בשטח הוא אותו המבנה לגביו ניתן צו הריסה שיפוטי, אשר לא קיים.

6. בהתייחס לאינטרס הציבורי המצדיק מתן הצו ולטענות המערערת בהקשר זה, פירט בית משפט קמא את הליכי האכיפה שנעשו במשך השנים. נצינים בקצרה. בשנת 1993 הוגש כתב אישום בגין הפרת צו בית משפט כנגד מר עוזר המנוח אך בשנת 1994 ציינה "ועדת חריגים" כי יש לחזור מהאישום בהעדר עניין לציבור, כיון שמדובר ב"החלפת גג למבנה קיים ובתוספת מזערית באזור מנשיה". עם זאת, בשנת 1995, כאמור, הוגש כתב אישום בגין הפרת צו בית המשפט. לאורך כל השנים, ואין חולק על כך, פנה בעל הנכס השכן, הגובל בבניה נושא כתב האישום, מר ברץ, בתלונות לגורמים שונים באשר לאי אכיפת הצו. לאחר פטירת מר עוזר המנוח המשיך מר ברץ לפנות בדרישה לאכוף את צו בית המשפט. כפי שציין בית משפט קמא, במשך שנים אחדות לא התקדם הטיפול. בשנת 2001 נרשם מזכר על ידי המחלקה המשפטית של עיריית תל - אביב כי ניתן להגיש בקשה בהתאם לסעיף 212 לחוק. לאחר שהועברה המלצה להגשת בקשה על פי סעיף 212 לחוק החזירה בשנת 2006 המחלקה המשפטית את התיק למחלקת הפיקוח לצורך השלמת חומר תוך רישום: "אם אין אינטרס ציבורי - יש לגנוז". לאחר פניות נוספות של מר ברץ נשלח בנובמבר 2009 מפקח מטעם המשיבה לביקור במקום. בעקבות ביקורת זו הועברה המלצה להכנת בקשה זו, שהוגשה לבית משפט קמא ביום 25.7.11.

7. בית משפט קמא ציין כי אף אם פעלה המשיבה מאז שנת 1998 בעצלתיים, אף אם השהתה הטיפול למשך תקופות ממושכות ואף אם דורבנה לפעולה בפרט בשל פניות חוזרות ונשנות של מתלונן בעל עניין - הרי שהיא לא ויתרה בסופו של יום על האפשרות לאכוף את הדין בעניינה של הבניה האסורה. אין להסיק מדרך טיפול זו כי הקרקע נשמטה לחלוטין מתחת לרגליו של האינטרס הציבורי בהריסה ואין ללמוד מכך שלמערערת ניתנה "מעין הבטחה שלטונית".

8. בית משפט קמא קבע כי כאשר מדובר בצו בית משפט אשר לא קיים, העיקרון בדבר שלטון החוק מתייצב כמו בעצמו, אף בלא תמיכת המשיבה. השהות בעמידה על אכיפת הצו השיפוטי אינה שומטת את הקרקע מתחת לטענה כי עניינו של הציבור הוא בקיום הצו. הגשמת עקרון כיבוד מצוותן של ערכאות הוא אינטרס ציבורי. במקרה דנן, מדובר בפרק זמן ממושך שבו מוסיף צו בית משפט לעמוד ללא קיום. בנוסף, אינטרס כלכלי מעשי מצוי בשורש ההחלטה לא לקיימו, שהרי תוספת הבניה מושכרת למגורים תמורת דמי שכירות המשתלמים לידיה של המערערת.

בית משפט קמא ציין כי הפרת צו בית משפט לא נעשתה בעניין זה בשל כורח או אילוץ אלא מחמת הרצון להפיק מאותה הפרה רווח. בית משפט קמא הוסיף וציין כי למרות שצו בית משפט לא כוון כלפי המערערת, הרי שהיא אינה צד זר לעניין. היא הוסיפה וקיימה, באותו המקום וברצף, את אותה בניה גם לאחר מות בעלה.

9. אל מול האינטרס הציבורי בקיום צו בית המשפט בדק בית משפט קמא את האינטרס של המערערת, שהרי ההריסה תפגע ברכושה ותפגע במקור הכנסה שיש לה. בהקשר זה צוין גילה המבוגר של המערערת, מצבה הרפואי, היותה אלמנה וההסתמכות אשר אפשר שקמה עקב פעולתם האיטית של גורמי האכיפה. בית משפט קמא התייחס לטענת המערערת כי הריסתה של הבניה עלולה לסכן את סביבתה, טענה אשר התבססה על חוות דעת של מהנדס בניין שהוצגה. בית משפט קמא קבע כי לא ניתן לייחס כל משקל לחוות דעת זו, אשר עורכה לא התייצב בבית משפט כדי להיחקר עליה ואשר האמור בה תמציתי ולקוני. בחוות הדעת לא קיים ביאור או פירוט, לא צורפו אליה אסמכתאות או חישובים הנדסיים, הכשרתו וניסיונו של אותו מהנדס אינם מפורטים ולא מפורטות הבדיקות שערך, אם בכלל.

10. בית משפט קמא קבע כי שקילת הכפות זו כנגד זו מביאה להעדפת עניינו של הציבור. ההריסה משרתת תכלית ראויה ומקדמת מטרות החברה, במובן הגשמת דיני התכנון והבניה ושלטון החוק. אין מדובר בשלילת קורת גג מעל ראש המערערת ולא קיים אמצעי אחר להגשים התכלית הנדרשת. עמידתו של בית המשפט על כך שפסק דינו יקוים ועל כך שהמערערת תחדל להפיק רווחים מנכס שהותיר לה בעלה המנוח בחטא ועומד ללא היתר, מצויה בה תרומה ממשית לשלטון החוק ולמראה פניו של מושג האכיפה.

11. למערערת, במסגרת ערעורה שלפני, מספר טענות. היא טוענת כי הבניה נושא הבקשה אינה הבניה לגביה ניתן צו ההריסה השיפוטי וכי בית משפט קמא טעה בקביעותיו העובדתיות בנושא זה; כי לא קיים אינטרס ציבורי לבצע ההריסה, שהרי אין מדובר במבנה המהווה כשלעצמו מטרד לציבור; כי הבקשה הוגשה בשיהוי, תוך יצירת מצג שאין אינטרס ציבורי לבצע האכיפה ועל בסיס אכיפה סלקטיבית. עוד נטען כי בית משפט קמא לא קבע מהם סדרי הדין לפיהם אמור להתנהל ההליך ופגע בזכויותיה הדיוניות. המערערת מפנה לנסיבותיה האישיות: גילה, מצבה הרפואי והיותה אלמנה. דמי השכירות מסייעים לה בתשלום עבור מטפלת, תרופות והוצאות רפואיות. המערערת טוענת כי ההריסה עשויה לגרום להתמוטטות כל המבנה.

12. המשיבה טוענת כי יש לאמץ החלטתו של בית משפט קמא, אשר מאזנת במידה הנכונה בין האינטרס הציבורי ואינטרס המערערת. לעניין החלטת ועדת החריגים משנת 1993, טוענת המשיבה, כלל לא ברור אם מדובר באותו המבנה, שהרי המבנה נושא הבקשה אינו החלפת גג ותוספת מזערית אלא תוספת של כ- 23 מ"ר, תוך בניית קירות ופריצת פתחים לשתי דלתות. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה הן לאכוף צווי בית משפט ואותה ועדת חריגים אינה קיימת עוד. גם אם המשיבה לא פעלה לאורך השנים אין לראות בכך הבטחה שלטונית. המערערת מעולם לא הסתמכה על המסמכים שצוינו והיא מתבססת עליהם רק בדיעבד. רווח כלכלי אינו מצדיק הותרת הבניה על כנה תוך המשך הפרת הצו.

13. לאחר עיון בטענות הצדדים מסקנתי היא כי אין להתערב בהחלטת בית משפט קמא וכי התקיימו התנאים למתן צו

בהתאם להוראות סעיף 212 לחוק.

14. תחילה, זיהוי הבניה נושא הבקשה כבניה לגביה ניתן צו הריסה על ידי בית משפט. בית משפט קמא התייחס באופן נרחב ומפורט לראיות שהוצגו בפניו בנושא זה. הוא הסתמך על תרשים הבניה שניתן בתיק בו ניתן צו ההריסה המקורי, על עדות מהנדס המשיבה שביקר במקום יחד עם אותו התרשים ועל תצלומי אויר. בית משפט קמא קבע כי אין בראיות שהציגה המערערת כדי לסתור מסקנה זו, ולו במעט. מדובר בקביעות עובדתיות של הערכאה הדיונית אשר שמעה העדים ובחנה את הראיות. הקביעות מבוססות ומנומקות ואין מדובר במקרה חריג בו על ערכאת הערעור להתערב בקביעות כגון אלו.

15. השאלה הבאה היא, האם בנסיבות העניין הוכח קיומו של אינטרס ציבורי למתן צו בהתאם לסעיף 212 לחוק, שהרי בהתאם להלכה הפסוקה אין די בעצם העובדה שמדובר בבניה ללא היתר. עם שקילת האינטרס הציבורי יש לשקול אם אינטרס זה גובר על השיקולים אותם מציגה המערערת כנגד מתן הצו. תכליתו של סעיף 212 לחוק היא **"אכיפת דיני התכנון והבניה, במובן הרחב, במטרה לשמור על הסדר הציבורי ומניעת מטרד מן הציבור בשל עצם קיומו של מבנה בלתי חוקי"** (ע"פ 8338/09 כדר נ' **מדינת ישראל**, 31.1.10). מטרתו של צו הריסה ללא הרשעה לפי סעיף 212 לחוק דומה לתכלית שביסוד הצווים לפי סעיף 205 לחוק, קרי, סילוק המפגע התכנוני, התאמת הבניה לתכנית המתאר ומניעת הפקת הנאה מבניה שבוצעה תוך הפרת החוק. אולם, הפסיקה הבחינה בין השיקולים להורות על הריסה לפי סעיף 205 לחוק בעקבות הרשעה בבצועה של עבירה, לבין סמכות הנתונה לבית המשפט לפי סעיף 212 לחוק, להורות על הריסת מבנה שהוקם ללא היתר, ללא זיקה להרשעה בדין. נפסק כי בצו על פי סעיף 205 לחוק חלה נקודת המוצא כי, בדרך כלל, מבנה שנבנה ללא היתר דינו ליהירס. באשר לצו על פי סעיף 212 נפסק כי תכליתו היא שמירת הסדר הציבורי ומניעת מטרד מן הציבור בשל עצם קיומו של מבנה לא חוקי, במנותק משאלת אחריותו הפלילית של המתנגד להריסה. לצורך מתן צו כזה על בית המשפט להשתכנע כי בנסיבות העניין קיימת הצדקה ליתן הצו מטעמים של עניין ציבורי חשוב (ע"פ 3490/97 **יצחק נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה כפר סבא**, פ"ד נב(1) 136 [1998]; רע"פ 124/01 **ניקר נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 151 [2002]; רע"פ 3407/03 **ירושלמי נ' מדינת ישראל**, 10.6.03). על בית המשפט לאזן בין השיקולים ה"ציבוריים" התומכים בהריסה ובין השיקולים ה"אישיים" של המתנגד להריסה.

16. בית משפט קמא קבע כי האינטרס הציבורי החשוב בענייננו, המצדיק את מתן הצו, הוא עקרון שלטון החוק וכיבוד מצוותן של ערכאות שיפוטיות. כנגד אינטרס זה, קבע בית המשפט, לא הציגה המערערת בענייננו שיקולים אישיים אשר יכולים להטות את הכף כנגד אינטרס הציבור.

17. קביעתו של בית משפט קמא מקובלת עלי. אחת ממטרותיו של סעיף 212 לחוק היא שימור שלטון החוק ותיקון פגם של אי חוקיות. אי אכיפת צווים שיפוטיים תשדר לציבור מסר של אזלת יד באכיפת החוק והשלמה עם עבריינות בניה, עם עשיית דין עצמית ועם התעלמות ממצוות בית משפט. אכיפת צווים שיפוטיים והגשמת עקרון שלטון החוק הן לב לבו של האינטרס הציבורי. הותרת מבנה אשר בית המשפט צווה על הריסתו היא ב"ניגוד זועק" לעקרון שלטון החוק ומדובר אכן ב"מטרד" ובתקלה, במובן הרחב של ביטויים אלו. טעמים כללים של מדיניות משפטית ושל כיבוד החוק מגבשים אינטרס ציבורי ליתן צו הריסה. כך פסק בית המשפט העליון: **"המחוקק הנחיל את סעיף 212 כדי**

להתגבר על המקרים שבהם אכיפה פלילית אינה אפשרית. על בתי המשפט לתת יד לרשויות כדי שההפקרות לא תשרור וכדי להבטיח שמרשת האכיפה ה"מעשית" לא יחמוק מבנה שלגביו ישנה "יתמות" אכיפתית" (רע"פ 3072/11 קרבסקי נ' מדינת ישראל, 27.4.11). בע"פ (ת"א) 4093/98 מדינת ישראל נ' ציוני, 22.4.99, נקבע: "כשמדובר בהריסה שלא מכח הרשעה, צריכה המדינה להראות טעם נוסף להריסת המבנה ואין די בכך שהמבנה נבנה ללא היתר. טעם נוסף כזה יכול בהחלט להיות עצם קיומם של צווי ההריסה".

18. עצם קיומו של צו הריסה שקיים לגבי המבנה אינה עובדה המכריעה את הכף לבדה, ויש לבחון את יתר הנסיבות והשיקולים הניצבים אל מול עובדה זו (וראה: ת.ב. (ת"א) 8727/03 מדינת ישראל נ' פרץ יהודה, 26.7.04 סעיף 34 להחלטה). בית משפט קמא אכן סקר את כלל הנסיבות והשיקולים בענייננו. המבנה אינו משמש למגורי המערערות ואינו מהווה קורת גג עבורה. הוא מושכר לצד שלישי ומהווה אך ורק מקור הכנסה. אין מדובר בבניה פעוטה ומזערית או, למשל, בהחלפת ישן בחדש עקב בלאי. מדובר ביחידת דיור בת 23 מ"ר בשכונת נווה - צדק בעיר תל - אביב. המערערות התגוררה עם בעלה המנוח כל העת והייתה שותפה עמו בהחזקת המבנה. חזקה שידעה על הצו שניתן כנגד המבנה שבבעלותה. אין מדובר במתנגד תמים אלא במי שהייתה לו מודעות מלאה למצב המשפטי והוא נהנה מפירות הבניה הבלתי חוקית שנים רבות, הן לפני מות מר עוזר המנוח והן לאחר מכן. הצו לא קיים אך ורק בשל אינטרס כלכלי ולא משום כורח או העדר יכולת לקיימו או בשל טעם ממשי אחר. לא הוכח שיגרם נזק אם יבוצע הצו וטענות המערערות בעניין זה, שלא התבססו על חוות דעת שניתן היה לתת לה משקל כלשהו, נדחו. העובדה שהמערערות מבוגרת, אלמנה ולה בעיות רפואיות - אין בה כדי להוות משקל נגד ראוי כנגד אינטרס הציבור להפיג את ה"יתמות האכיפתית", שהרי, כאמור, אין בהריסה משום נטילת קורת גג מהמערערות אלא רק הפסקת קבלת טובת הנאה מנכס שנבנה בעבירה.

19. באשר להשתהות בהליכי האכיפה, בית משפט קמא קבע, בצדק, כי בנסיבות העניין אין בכך כדי להוות שיקול של ממש כנגד הוצאת הצו. ההלכה הפסוקה אכן קובעת כי "השתהות בהפעלת אמצעי האכיפה כשלעצמה לא תיצור מניעות כלפי הרשות האוכפת אלא במקרים קיצוניים ויוצאי דופן. רשות החייבת לבצע פעולות על פי דין, וביחוד רשות הממונה על אכיפת החוק, אינה יכולה להשתחרר מחובתה עקב העובדה שלא נקטה אמצעים למילוי החובה במועד" (רע"פ 1520/01 שוויצר נ' הועדה המחוזית לתכנון ובניה, פ"ד נו(3) 595 [2002] וכן ראה רע"פ 3154/11 כמיס אליאס נ' מדינת ישראל, 15.5.11). אין ממש גם בטענות המערערות לעניין אכיפה בררנית, טענות אשר לא הוכחו כלל בפני בית משפט קמא, ובכל מקרה: "הסעד עבור אכיפה לא שוויונית אינו במתן היתר...אלא בהנחיית הרשות לפעול לאכיפתו השוויונית של החוק...הגישה לבניה בלתי חוקית, בכל רקע סטטוטורי, היא גישת בית שמאי, וככלל, ובכפוף לנסיבות בעלות ייחוד, יד האינטרס הציבורי הרחב על העליונה, כדי שלא לעודד הקדמת 'נעשה' ל'נשמע' " (רע"פ 6136/12 בן זקן נ' מדינת ישראל, 4.9.12) וכן: "מרגע שנקבע קיומו של אינטרס ציבורי בהריסת הבניה הלא חוקית, הנה לשם הוצאת הצו בעניין הקונקרטי אין משמעות של ממש לשאלה האם יש בניה בלתי חוקית נוספת אשר נגדה לא ננקטו הליכים" (רע"פ 3154/11 הנ"ל). בנוסף, המערערות לא טענה וממילא לא הוכיחה כי שינתה מצבה לרעה עקב הסתמכות על השתהות המשיבה וכי נגרם לה נזק כלשהו עקב כך. להפך, המערערות נהנתה שנים רבות מפירות המבנה שראשיתו בעבירה על דיני התכנון והבניה והמשכו בהפרת צו בית משפט.

20. לא ניתן לקבל גם טענות המערערת באשר ל"הבטחה שלטונית" המסתמכת על רישומים פנימיים שנרשמו במהלך השנים בתיקי המשיבה לעניין פעולות האכיפה. ההלכה היא, כי הוכחת קיומה של הבטחה שלטונית צריכה להיות ברורה וחד משמעית. על הטוען להבטחה כזו להוכיח כי הבטחה כזו אכן ניתנה וכי היא מפורשת, ברורה ולא מוטלת בספק, כנדרש מהתחייבות משפטית שאינה בגדר הצהרת כוונות גרידא. ההבטחה צריכה להינתן על ידי הגורם המוסמך לתיתה מתוך כוונה להקנות לה תוקף משפטי וכוונה שכך יראה אותה גם מקבל ההבטחה. הנטל להוכיח קיומה של הבטחה שלטונית מוטל על הטוען לקיומה (בג"ץ 5853/04 **אמנה ואח' נ' ראש ממשלת ישראל ואח'**, 20.9.04; בג"ץ 4915/00 **רשת חברת תקשורת והפקות (1992) בע"מ נ' ממשלת ישראל**, פ"ד נד(5) 451 [2000]; בג"ץ 8013/10 **המועצה האזורית אשכול נ' ראש הממשלה**, 8.8.11). בענייננו - לא הוכחה המערערת כי ניתנה לה הבטחה מפורשת, ברורה, חד משמעית ולא מוטלת בספק על ידי גורם מוסמך אצל המשיבה, כי לא ינקטו לעולם הליכי אכיפה בעניין הבניה לגביה ניתן צו שיפוטי בעבר. התכתובות הפנימיות בתיקי עיריית תל - אביב אינם יכולים לגבש הבטחה כזו וודאי שמי שרשם הרישומים לא התכוון ליתן הבטחה כלשהי למערערת בנושא זה. המשיבה, כל העת, המשיכה לטפל בנושא, אם כי לא באינטנסיביות הראויה, ואין מקום ללמוד מפעולותיה על הבטחה כלשהי לחדול מפעולות אכיפה ליישום צו בית המשפט. מעבר לכך, גם אם הייתי מניחה כי ניתנה הבטחה כלשהי, עדיין, רשות רשאית לסטות מהבטחתה למען אינטרס הציבור (בג"ץ 218/85 **ארביב נ' פרקליטות מחוז תל - אביב**, פ"ד מ(2) 393 [1986]; בג"ץ 5319/97 **קוגן ואח' נ' הפרקליט הצבאי הראשי**, פ"ד נא(5) 67 [1997]; בג"ץ 585/01 **קלכמן ואח' נ' ראש המטה הכללי**, פ"ד נח(1) 694 [2003]).

21. למערערת טענות שונות בעניין אופן ניהול ההליך על ידי בית משפט קמא. עיינתי בתיק בית משפט קמא, בפרוטוקולים ובהחלטות הדיוניות שניתנו במהלך חיי ניהול התיק. לא מצאתי כל פגם או משגה בהחלטות בית משפט קמא. בית משפט קמא, באורך רוח, התיר למערערת להציג את כל הראיות אותן רצתה להציג, גם כאשר חלפו המועדים שנקצבו לכך, ולא מצאתי בדל של חשש לכך שהגנתה של המערערת התקפחה או לכך שלא ניתנה לה האפשרות לטעון מלוא טענותיה. המערערת טוענת כי בית משפט קמא לא קבע באופן מפורש מהו סיווג ההליך. אכן, הליך למתן צו הרשעה ללא הריסה אינו הליך פלילי "טהור", שהרי הצו הניתן אינו עונש, המתנגד אינו נושא באחריות פלילית וההגנות המוקנות לנאשמים בהליך פלילי אינן חלות, אם כי הערעור על החלטה בהליך זה הוא "בדרך ובמועד שמערערים על פסק דין של בית המשפט בפלילים" (סעיף 250 לחוק). מדובר בהליך מעין פלילי המשלב בתוכו גם מאפיינים מנהליים (ראה: רע"פ 2411/12 **בוסקילה נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה אילת**, 26.3.12; ע"פ (ב"ש) 219/91 **אלעזאמה נ' הועדה המחוזית לתכנון ולבניה**, 13.11.91). בית משפט קמא קבע בהחלטתו מיום 30.1.13, לעניין זכות העיון במסמכי המשיבה, כי למרות שחוק סדר הדין הפלילי אינו חל באופן ישיר על הליך זה וכי מדובר בהליך בעל אופי מנהלי, הרי שקיימת למערערת זכות עיון בכל מסמכי המשיבה וניתנה אפשרות למצות זכות זו עד תומה.

22. לאור כלל האמור, אין להתערב בהחלטת בית משפט קמא ליתן צו הריסה.

23. באשר לחיובה של המערערת בהוצאות משפט לטובת אוצר המדינה - כיון שמדובר בהליך מעין - פלילי, כיון שהמערערת, אשר באופן פורמלי לא הייתה מעורבת בכל הליך קודם, זכאית הייתה להעלות כל טענותיה כנגד מתן צו הריסה אשר פוגע בקניינה ובנסיבות בהן השתתה המשיבה באכיפת הצו לאורך השנים, איני מוצאת בנסיבות העניין מקום לחיוב זה ואני מורה על ביטולו (ראה: ע"פ (ב"ש) 6034/09 **סאלם נ' מדינת ישראל**, 5.4.09).

24. בכפוף לנושא ההוצאות, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ח אייר תשע"ד, 28 מאי 2014, בהעדר הצדדים.